

# PRAKTIINE PÕLLUMAJANDUSLIK KÕRGHARIDUS JA ÜHISKONNALE SUUNATUD TEGEVUSED

Aret Vooremäe, Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi direktor



# Põllumajanduse õppekava 100 aastat tagasi

---

- Põllumajanduse õppekava oli laiapõhjaline, ilma spetsialiseerumiseta
- Õppeaeg: 4 aastat (8 semestrit)
- 35 tundi teoreetilist ja praktilist õpet nädalas (esimestel aastatel ca 2/3 teoreetilist- ja 1/3 praktilist õpet; alates 3. aastast teoreetilist ja praktilist õpet umbes pooleks)
- Esimesel õppeaastatel valdavalt üldained, eri keeltes
- Alates teisest õppeaastast valdavalt erialaained, emakeeles
- Kokku läbiti õppekava raames ca 35 õppeainet, neist ca 30 puhul on ette nähtud ka praktilised tööd



# Praktika osatähtsus põllumajanduse õppekavas 100 aastat tagasi (I)

---

- Õppima asumisel ei eeldatud üliõpilaselt varasemat talutöö kogemust
- Esimesel õppeaastal hulk ekskursioone, taimede tundma õppimine, maamõõtmine ja loodimine, ca kuu aega meiereitööd
- Pärast 1. õppeaastat – vähese või puuduva talutöö kogemusega üliõpilastel tuli leida talu, kus suvel erinevate talutöödega tutvust teha.
- Pärast teist õppeaastat – talupraktika 25. aprill kuni 10. oktoober



Abja-Palu talu. Foto: E. Einasto, 1932. ERM

## Milline pidi olema praktikatalu?

---

Praktikataluks valiti “eeskujulik talu, kus on olemas  
tarvilik inventar, kus peremees ise on tüse, tubli ja  
teadlik põllumees ning majandusjuht ja kus seega  
on eeldusi põllutöö igakülgseks

**tundmaõppimiseks”** (Andres Mathiesen,

põllumajandusteaduskonna dekaan 1928-1937. “Kõrgema  
haridusega agronoomide ettevalmistus”. Postimees,  
16.07.1942)



Theodor Pooli isakodust Piistaojal välja arendatud õppe-katsetalu, 1925.  
Rahvusarhiiv

# Praktika osatähtsus põllumajanduse õppekavas 100 aastat tagasi (II)

- Pärast 6. semestrit – 1. mai – 15. september katsepraktika Raadil. Katseperioodil tuli läbi viia vähemalt kaks eritüübilist katset (nt külviaja katsed, väetuskatsed, söötmiskatsed, jne)
- Praktikaperioodi sisse jäi ka heinakasvatustööd Jõgeva sordikasvanduses, maaparandustööd Tooma sookatsejaamas, metsamajanduse praktika Järveljal ning põllumajanduse mehhaniseerimise abinõudega tutvumine Raadil
- 8. semestril koostati diplomitöö, milleks oli ühe talu jaoks koostatud “talumajapidamise organiseerimise kava”



## Põllumajandusteaduskonna 7 katsejaama Raadil

TÜ põllumajandusteaduskonnal oli Raadil

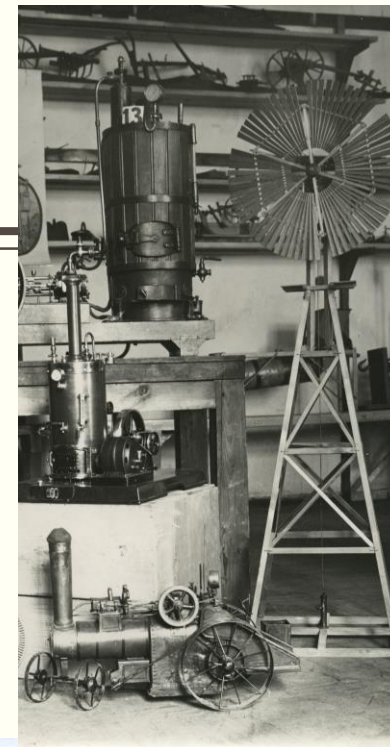
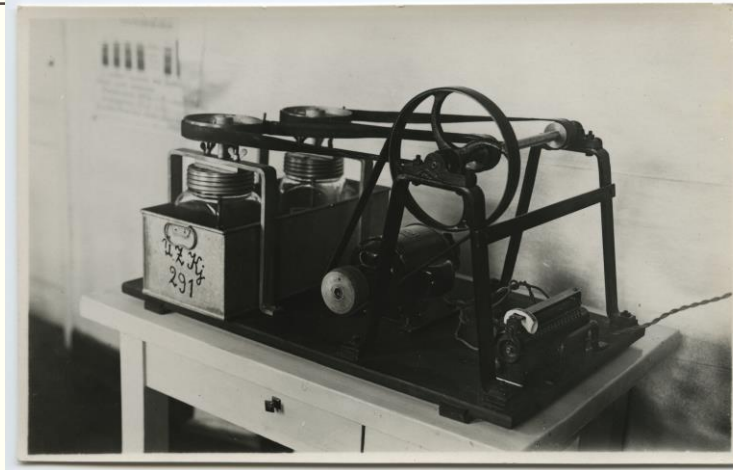
- taimebioloogia-,
- agrikultuurkeemia-,
- zootehnika-,
- entomoloogia-,
- fütopatoloogia-,
- aianduse- (rajati 1927) ja
- väkelooma- ja linnukasvatuse (rajati 1937) katsejaamad.

Katsejaamu juhatasid vastavate õppetoolide juhid.

Maaressurss eri aegadel ca **500 - 1 000 ha**, võimaldas teenida katsejaama ülalpidamiseks lisatulu.

Katsejaamadel oli oma maa teaduskatsete ja õppetegevuse korraldamiseks.

Infrastruktuur: laborid, laudad, kasvuhooned ja -lavad, insektaarium, jne



# Raadi katsejaamade roll ühiskonnale suunatud tegevustes

- Demonstratsioonkatsed
- Põllutööministeeriumi poolt tellitud ja katseasjanduse nõukogu kaudu koordineeritud rakendusürikingud
- Konsulentide koolitused
- Põllupäevad
- Põllumajandusnäitused
- Infotrükised katsetulemuste levitamiseks
- Taimehaiguste ja kahjurite leviku jooksvad ülevaated ja info edastamine raadios ja ajalehtedes



Aianduskonsulentide kursustel osalenud konsulendid ja õppejõud Raadil. 1935  
Foto: E. Kaldt. Rahvusarhiiv

Läti agronoomid Raadil (Põllumajandusmuuseumi fotokogu)

## Praktiline õpe EPA ja EPMÜ ajal

- Peamine roll – koolitada tippspetsialiste kolhoosidele ja sovhoosidele.
- Kaugõppe baasil toimus oma erialal töötavate keskharidusega spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine.
- 1966 loodi eraldiseisev kvalifikatsiooniteaduskond – 6 kuulised täienduskursused kolhooside-sovhooside juhtivatele töötajatele.
- Esimesele kursusele astunud üliõpilased suunati septembri alguses kuuks ajaks sügistöödele.
- Menetluspraktikad majandites, katsepraktikad katsejaamades, jne
- 1990-1994 aastatel vastuvõetud üliõpilased õppisid pärast sisseastumist semestri või kaks kõrgemates põllumajanduskoolides (Türi, Olustvere, Vana Võidu, Kehtna ja Räpina) ja tehnikumides (Luua ja Väimela)
- Õppe-perioodid lühenesid, praktilise õppe osatähtsus vähenes





# Praktiline põllumajandusõpe Eesti Maaülikoolis

- Õppeaja pikkus: 3 + 2 aastat
- Kohustusliku praktika pikkus: bakalaureuse astmes **3-8 nädalat** (sõltuvalt erialast), loomaarstiõppes 6 aasta jooksul vähemalt 6 kuud.
- Praktika katsejaamades: loomakasvatajatel ja loomaarstidel Märjal, põllumajandussaaduste tootmise ja aianduse üliõpilastel Eerikal ja Rõhul, metsanduse üliõpilased Järveljal
- Praktika ettevõtetes



# Põllumajanduse katsejaamad EMÜ-s

- Maaressurss Eerikal ja Rõhul: ca **50** ha
- Märja katselaut: ca 130 lehma, 100 noorlooma, ruumid koolituste läbiviimiseks.
- Rõhu katsekeskus: Põldkatsed Eerikal ja Rõhul. **Ajakohane välilabor puudub, kuid on planeerimisel.**

## Kasutusotstarve:

- Üliõpilaste õppe- ja katsepraktika
- Põllupäevad, koolitused jm teabelevi põllumajandustootjale
- Konsulentide koolitused
- Rakendusüriõpingud – NB! Teaduskatsete osatähtsus on viimase kümnendi jooksul järsult langenud



## Mida teha teisiti?

---

- Kvaliteetse ja praktilise põllumajandusliku kõrghariduse andmine eeldab ajakohaste katsejaamade olemasolu. Katsejaamad tuleb korrastada.
- Laiendada tuleb koostööd kutseõppeasutustega praktika korraldamisel.
- Kutsehariduse lõpetaja, kes on motiveeritud edasi õppima, peab saama ülikooli vastu võetud
- Praktikaettevõtete valikut võiks teha mitmekesisemaks, sh välisettevõtete kaasamisel
- Õppekavades suurendame võimaluste piires praktikute kaasatust õppetöö läbiviimisesse
  
- Ajakohase teadusinfo saamiseks ja teabelevi korraldamiseks ja ka üliõpilaste kaasamiseks teadustöösse on vaja senisest rohkem rakendusühtsusi
- Teabelevi pikaajaliste programmide edasiarendamine
- Katsejaamade võrgustiku arendamine



Täna kuulamast ja  
kaasa mõtlemast!

